

13. 8. 1943

Lampaanomistajia koskevat uudet määräykset.

Meillä on elokuun 5 päivästä alkaen voimassa uusi villapäätös, joka on syntynyt etupäässä sen takia, että on tahdottu korjata eräs epäkohta, joka edellisen villapäätöksen voimassa ollessa on herättänyt tyytymättömyyttä.

Tarkoitamme sitä, että suuriperheisten lampaanomistajien, joiden hallussa on ollut enemmän kuin 2 lammasta, on tähän saakka täytynyt luovuttaa villaa kaikkien lampaiden osalta, ja näin on perheen omaan käyttöön jäänyt villaa perin vähän. Uusi villapäätös parantaa nyt heidän asemaansa jättäen heille suuremman villankäyttömahdollisuuden.

Tämän kautta tulee armeijalle saatavan villan määrä luonnollisesti vähenemään ja kun meillä ei sodan kestäessä tällaiseen kuitenkaan ole varaa, on toisten villanluovuttajien osuutta uudessa villapäätöksessä sen sijaan täytynyt hieman korottaa.

Aikaisemman päätöksen mukaan oli *syysluovutuskaudella*, joka päättyy tammikuun ensimmäisenä päivänä, luovutettava villaa vähintään vuoden vanhasta lampaasta 500 grammaa ja vuotta nuoremasta karitsasta 200 grammaa. Nyt ovat vastaavat määrät 700 ja 300 grammaa. Siis *ennen ensi tammikuun ensimmäistä päivää on jokaisesta lampaasta*, joka ennen syyskuun 1 päivää 1943 on ollut 1 vuoden vanha, *luovutettava 700 grammaa villaa ja yhtä vuotta nuoremasta karitsasta 300 grammaa.*

Kevätluovutuskaudella, joka päättyy heinäkuun ensimmäisenä päivänä, luovutettiin vanhan päätöksen mukaan vuoden

vanhasta lampaasta 250 grammaa ja vuotta nuoremmasta karitsasta 100 grammaa villaa. Uuden päätöksen mukaan ovat vastaavat villamäärät 300 ja 100 grammaa.

Ero on siis huomattavin syysluovutuskaudella tehden 200 grammaa täysi-ikäistä ja 100 grammaa karitsaa kohden. Kevätluovutuskaudella tulee nousua tapahtumaan vain täysi-ikäisten lampaiden kohdalla ja on se ainoastaan 500 grammaa. Koko vuoden louvutusmäärä täysi-ikäisestä lampaasta tulee siis uuden villapäätöksen mukaan olemaan 1 kilo, mikä määrä ei ole niin suuri, että se tuottaisi kenellekään vaikeuksia, antaahan tavalinen maatiaislammas keskimäärin pari kiloa villaa vuodessa.

Tässä kuten edellisessäkin päätöksessä on mainittu, että kaikesta luovutettavasta villasta on maksettava sen laatuluokkaa vastaavan ylimmän kilohinnan mukainen korvaus.

Edellä selostettuihin luovutusvelvollisuuksiin nähden on voimassa seuraavat poikkeukset:

1. Luovutuksesta kokonaan vapaa on lampaanomistaja, jonka hallussa luovutuskauden alkaessa on vain *yksi* lammas tai karitsa.

2. Suuriperheiset ja samalla useamman enintään 12 lampaan omistajat saavat vapautusta seuraavalla tavalla: Jos lampaita ja karitsoja on useampia ja enintään 12 kappaletta ja lampaanomistajan ruokakuntaan kuuluvien perheenjäsenten lukumäärä 3 tai 4, saa hän vapautusta yhdestä lampaasta tulevan villamäärän osalta. Jos lampaanomistajan ruokakuntaan kuuluvien perheenjäsenten lukumäärä on 5, 6 tai 7, saa hän vapautusta 2 lampaasta tulevan villamäärän osalta ja jos mainittuja perheenjäseniä on 8 tai enemmän lasketaan vapautusta 3 lampaasta tulevan villamäärän osalta. Näissä tapauksissa lasketaan perheenjäsenten lukumäärä samaksi, mikä se oli lähinnä luovutuskauden alkua sattuneessa ostokorttien jakelussa.

Suuriperheiset lampaanomistajat, joiden ruokinnassa siis on useampia ja enintään 12 lammasta, saavat uuden villapäätöksen perusteella kohtuullisen määrän villaa kotikäyttöä varten. Mutta 12 kpl suurempien katraiden omistajille ei päätöksessä ole luovutusvapautusta annettu, koska katsotaan, että heille joka tapauksessa jää tarpeeksi ylijäämävillaa perheensä käyttöön.

Edelleen määrätään uudessa villapäätöksessä, että kunnissa, jotka kokonaan tai osaksi kuuluvat valtakunnan yhteyteen palautetulle alueelle, on luovutusvelvollisuus puolet siitä, mitä se on muualla valtakunnassa.

Päätöksessä on vielä kaksi muutakin luovutusvelvollisuutta koskevaa määräystä. Ensinnäkin sanotaan, että luovutusvelvollinen, jonka koko luovutettava määrä olisi pienempi kuin 100 grammaa villaa, on luovutusvelvollisuudesta vapaa. Lisäksi määrätään, että jos luovutusvelvollisuus erityisten olosuhteitten vuoksi olisi ilmeisesti kohtuuton, voi kansanhuoltopiirin toimisto vapauttaa karjanhaltijan villan luovutuksesta, mikäli luovutettava määrä ei ole kiloa suurempi. Vastaaivin edellytyksin voi piiritoimisto alentaa luovutettavaa määrää enintään 50 %:lla taikka enemmälläkin, sikäli kuin alennus ei ole kiloa suurempi.

Anoessaan vapautusta tai alennusta villanluovutuksesta tai pyytäessään luovutusajan pidennystä on karjanomistajan osoitettava hakemuksensa kansanhuoltolautakunnalle, joka — jos asia ei kuulu sen ratkaistaviin — lähettää hakemuksen oman lausuntonsa kera piiritoimiston käsiteltäväksi.

Villapäätöksestä ilmenee myöskin, että kunkin lampaanomistajan on itse ilmoitettava kansanhuoltolautakunnalle, paljonko hänen ruokinnassaan 1 päivänä syyskuuta 1943 on vuoden täyttäneitä lampaita ja vuotta nuorempia karitsoja. Tämä ilmoitus on tehtävä syyskuun kuluessa 1943. Samoin on vuoden 1944 maaliskuun kuluessa ilmoitettava, paljonko mainittunlaisia lampaita ja karitsoja on karjanomistajan ruokinnassa mainitun maaliskuun ensimmäisenä päivänä. Tällaista ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos nämä tiedot jossakin muussa yhteydessä tulevat kansanhuoltolautakunnalle annettavaksi juuri mainittuna aikana.

Tässä esitetyn uuden villapäätöksen tätäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa kansanhuoltoministeriö tarkempia määräyksiä. Sillä on myös valta erityisten syiden nojalla myöntää poikkeuksia sen määräyksistä.

Kuten edellisestä selviää, tulee uuden villapäätöksen kautta parannetuksi se suuriperheisten villanluovutusta koskenut epä-

kohta, joka aikaisemman päätöksen voimassa olon aikana on antanut aiheita tyytymättömyyteen. Säännöstelyviranomaiset ovat näin tahtoneet auttaa niitä, jotka kodeissa omatoimisesti työskentelevät vaatetustilanteen parantamiseksi. Heillä on vasta-
vuoroisesti myöskin syytä odottaa, että maan lampaanomistajat puolestaan auttavat heitä armeijan ja koko siviiliväestön vaatetuskysymyksen hoitamisessa suorittamalla omantunnon tarkasti lainmukaisen villanluovutuksensa sekä että he sen lisäksi esim. vastikekaupan kautta toimittavat myös ylijäämävillansa samaan tarkoitukseen. Yhtään kiloa villaa ei nyt saa jäädä hyödyttömänä lojumaan varastoihin. Kaikki on käytettävä mahdollisimman tarkkaan ja hyödyllisesti, jotta maa voi suoriutua nykyisestä vaikeasta ajasta.